

گارش فیروز تقی زاده

موس کوهی

Ochotona rufescens Gray.

از خانواده Ochotonidae میباشد.

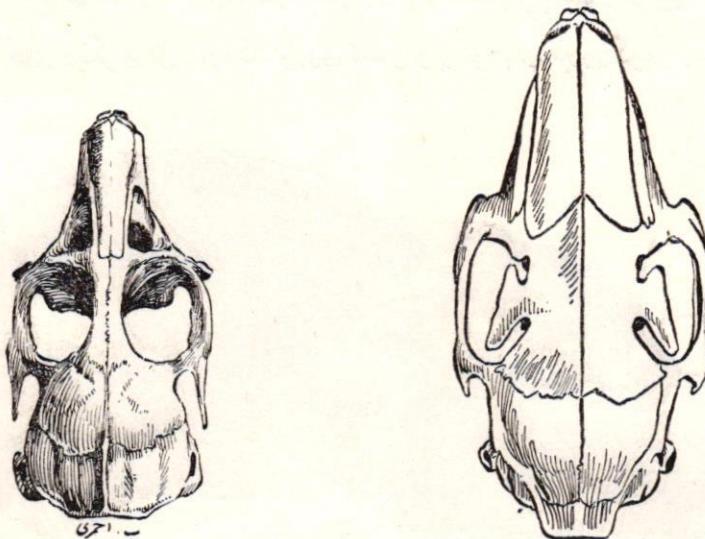
مشخصات

فك بالا دارای دو جفت دندان نسایا بوده و در هر طرف فکین ۵ عدد دندان آسیاب قرار دارد.

بطور کلی فرمول دندانها شرح زیر است - $2\frac{1}{2} \cdot 2 = 26$ آسیاب (انیاب) pm و $\frac{5}{2}$ (نسایا) n.

دم ندارد. پاهای عقب از لحاظ طول چندان فرقی با پاهای جلو نداشته فاصله بین دوسوراخ کام ۴/۶ میلیمتر میباشد و در داخل کاسه چشم استخوان برآمده اضافی (مانند کاسه چشم خرگوش) وجود ندارد (شکل ۱۵).

سوراخ سق دهان و سوراخ زیر دندان نسایا بهم متصل (شکل ۱۶) استخوان Vomer در داخل این سوراخ بطور آزاد قرار گرفته است.

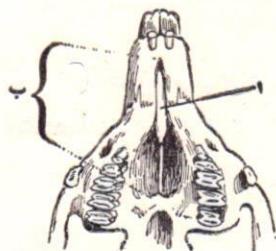
ش ۱۵ - سمت چپ : جمجمه موس کوهی Ochotona rufescens از بالا و ساختمان کاسه چشم آن
» راست : Lepus europeus » »

Fig 15 - à gauche : Ochotona rufescens crâne (Original)

à droite : Lepus europeus, » »

طول جمجمه در افراد بالغ بیش از ۴۷ میلیمتر (در نمونه های موجوده در حدود ۵۰ میلیمتر) است.

سیلیها قدری از سر درازتر و بیشتر هوهای سیلیها را موهای سیاه رنگ تشکیل می دهد

ش ۱۶ - الف: استخوان Vomer
ب : سوراخ سق دهان

Fig. 16 - Vomer et orifice du palais de *O. rufescens*.
(Original)

اغلب موهای Vibrisse بر نگ بور تیره و گاهی در انتهای روشن تر و پیاله گوش فاقد مو هایی که بشکل ریشک دور آنرا احاطه نموده اند می باشد.

پوست تابستانی در پشت خرمائی مخلوط با مو های بور مایل بسیاه بوده و در پشت گوشها رنگ آن روشن تر و بطن سفید کثیف و یازرد رنگ است.

در زمستان پشت حیوان خاکستری روشن مخلوط با قهوه و بطن سفید رنگ است. کف پنجه پامستور از مو های نرم سفید هایی بزرد می باشد. (شکل ۱۷)

مناطق انتشار

نمونه این جونده را آقای دکتر بالنازار رئیس انسستیتو پاستور از فیروز کوه پیدا کرده و بعداً هم نمونه های دیگری از اداره کشاورزی کاشان واز کوههای فیروز کوه بدست آمد.

ش ۱۷ - موش کوهی

Fig. 17 - *Ochotona rufescens* Gray.
(Original)

این جونده در افغانستان - بلوچستان و در کوههای جنوی ترکمنستان شوروی دیده میشود. در ترکمنستان و افغانستان یاک تحت گونه مخصوصی موسوم به *Och. rufescens regina Thos.* انتشار دارد که مشخصات کامل آن در دست نبود.

طرز زندگی

این جونده در بین احجار و سنگهای متلاشی کوهها سکونت مینماید و در داخل لانه زندگی میکند و تابستان طبق نظر کوتسلوف از انواع مختلف نباتات علوفه و *Ephedra sp.*, *Artemisia sp.* تغذیه نموده برای زمستان از قسمتهای مختلف این نباتات در بین سنگهای اطراف لانه خود ذخیره تهیه میکند.

نگارنده در غیروزکوه خسارت واردہ از موش کوهی را در مزارع یونجه کاری مشاهده نمود.

حیوانی است که روزها فعالیت داشته و زمستان هم بخواب نمیرود. از خصوصیات موش کوهی صدای آنها میباشد که بیشتر شبیه صدای طیور است.

راجع به طرز توالد و تناسل آن درسال و همچنین میزان خسارت واردہ آن در ایران مطالعات کافی بعمل نیامده است.